

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
lesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

XXVI. De sexta Oratione Canonis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

Venerandus Antistes precem sacram super mortuum peragit, post quam precem, & ipse eum Praesul salutatur, & suo deinceps ordine qui adstant omnes. Precatur oratio illa diuinam clementiam, & cuncta dimittat per infirmitatem humanam admissa peccata defuncto, eumq; in luce statuatur, & regione viuorum, &c.

CAPVT XXVI.

De sexta oratione Canonis.

SEXTA oratio, quae & vltima est in Canone propria dicto, incipit ab illis verbis: *Nobis quoque peccatoribus*, & extenditur vsque ad *Per omnia secula seculorum*, ante Dominicam orationem: concluditur enim totus Canon alta voce illis verbis: *Per omnia secula seculorum*, vt populus totum confirmet, respondendo, *Amen*. Quare feria VI. maioris hebdomadae, quia totus Canon, qui pertinet ad consecrationem, omittitur, nulla harum sex orationum legitur, nec dicitur, *Per omnia secula seculorum*, sed immediate post lotionem manuum, fit transitus ad orationem Dominicam.

In hac oratione pro seipso orat sacerdos, ac de suis meritis diffusus, precatur sibi ex diuina misericordia partem, & societatem cum sanctis Apostolis, & Martyribus. Vbi illud est **NOTANDVM**, hic nominari **PRIMO** loco Ioannem. **SECUNDO** Stephanum. **TERTIO** Matthiam: de quibus multi dubitant cur solus Ioannes hic reperatur ex iis, qui nominantur ante consecrationem; & cur Stephanus Diaconus praeponeatur Matthiae Apostolo, & cur Matthias in priori ordine non fuerit nominatus. Et quidem Innocentius, & quidam alij, respondet Ioannem bis nominari, quia fuit Apostolus, & virgo; & ideo etiam coniungi cum Stephano, qui excellere visus est continentiae dono, cum viduis praepositus fuerit. Sed verior mihi videtur VValfridi sententia, cap. 22. qui Ioannem, qui hoc loco nominatur, non Euangelistam, sed Baptistam esse dicit, qui Martyr etiam Domini fuit, & aliquo modo Apostolus, iuxta illud Ioan. 1. *Fuit homo missus a Deo*.

Cur autem Stephanus Matthiae praeponeatur, vera ratio est, quia seruat hoc loco Ecclesia ordinem passionis, non dignitatis; prius autem passus est Ioannes, quam Stephanus, & prius Stephanus, quam Matthias.

H h h h

Cut

Cur verò Matthias ante consecrationem in Canone aliis Apostolis non sit nominatus, existimo causam esse triplicem, tum ut esset etiam aliquis Apostolus ex duodecim hoc secundo ordine, ac verè dici posset: *Cum tuis Apostolis & Martyribus*; tum etiam quia Matthias non fuit Apostolus ante passionem Domini, neque legitur in ordine Apostolorum in Euangeliis. Neque obstat, quòd Paulus quoque non fuerit Apostolus ante passionem Domini, neque in Euangelio nominetur, & tamen in priori ordine recensetur: nam id est Pauli privilegium, ut semper cum Petro coniungatur.

Iam contra hanc orationem, est obiectio PRIMA Lutheri, qui reprehendit sacerdotem, quòd non precetur hoc locò admitti ad consortium Christi, quasi eo non indigeat, sed tantum ad consortium Sanctorum: & rursus, quòd solum partem cum Sanctis, cum Christus non partem, sed totum thesaurum suum dare paratus sit.

RESPONDEO; Meræ calumniæ sunt. Nam consortium Sanctorum, est Christi consortium: id enim petimus, ut in regno Christi, consortium Sanctorum habeamus, non in regno Diaboli consortium impiorum. Quod attinet ad vocem *partem*, ea desumpta est ex divinis literis, quæ per partem Sanctis, describunt omne bonum, & felicitatem. Coloss. 3. *Et dignos nos fecit in partem sortis Sanctorum.* Et Ioan. 13. *Si non lavero te, non habebis partem mecum.* Adde hanc partem orationis, quam Lutherus ita reprehendit, & ridet; è contrario Kemnitius vehementer laudat, pag. 244. *altera*, inquit, *commemoratione Sanctorum, in Canone veteris sunt pulcherrima. Nobis quoque peccatoribus famulus tuus.* *Hæc absque dubio fuit formula veteris commemorationis Sanctorum.* Hæc ille. Vides igitur, Lector, quàm bene conueniat discipulo Lutheri cum magistro suo.

SECUNDA obiectio est Lutheri contra illud: *Per quem deus omnia semper bona creas.* Obiicit enim quòd Christum non creare existimemus. Huc etiam pertinet obiectio DECI-
TERTIA Kemnitij, qui more suo contendit, hæc olim ante consecrationem dici consuevisse ad eleemosynas populi commendandas.

RESPONDEO; Hæc verba nusquam inueniuntur in Liturgiis, vel apud expositores, ante consecrationem posita: inueniuntur autem post consecrationem apud Alcuinum, & Amal-
latium

larium lib. 3. de officiis Ecclesiasticis, cap. 26. & apud omnes posteriores; quocirca inanis est Kemnitij coniectura.

Nihil autem absurdi hæc verba continent, sed potius aptissime conveniunt in Canonis conclusionem: commemorant enim brevissime omnia beneficia diuina circa hoc Sacramentum, inchoando à prima productione materiae, vnde illud conficitur. Itaq; dicimus à Deo per Christum hoc Sacramentum ratione materiae, **P R I M O** creari, cum panis videlicet creatur. **S E C V N D O** sanctificari, cum dedicatur per primam oblationem ad Sacramentum conficiendum. **T E R T I O** viuificari, cum efficitur mysterium vitæ, & in verum corpus Domini, & in ipsum Christum, qui est vita nostra, conuertitur per consecrationem. **Q U A R T O** benedici, cum omnis benedictionis effectum recipit, vt scilicet Sacramentali efficacia caput cum membris vniat. **Q U I N T O** denique, nobis præstari, cum ad sumendum, vt ex eo vitâ hauriamus, datur. Ita Alcuinus totum hunc locum exponit, & post eum Hugo lib. 2. de officiis diuinis, cap. 36.

C A P V T XXVII.

De oratione Dominica, & sequentibus orationibus.

POST Canonem sequitur oratio Dominica, & quedam aliæ orationes, quibus ad Communionem præparamur, & hæc incipit **Q U A R T A** pars Missæ. Quamuis enim Innocentius, & alij recentiores, includant intra Canonem etiam orationem Dominicam, & aliqua aliâ; tamen Gregorius lib. 7. epist. 63. & Strabo cap. 22. scribunt, orationem Dominicam legi post Canonem. Porro Dominica oratio habetur in omnibus Liturgiis, & præterea legendam esse ad Missam, perspicuum est ex Cyrillo catech. 5. myst. ex Ambrosio lib. 5. de Sacramentis, cap. 4. ex Hieronymo lib. 3. contra Pelagianos, ex Augustino epist. 59. ad Paulinum, & ex Gregorio li. 7. epist. 63. & ex Concilio IV. Toletano, can. 17. Post eam orationem, subiungitur oratio quadam, quæ incipit: *Liberanos, quesumus, Domine, ab omnibus malis, &c.* quâ reprehendit Kemnitius obiectione 14. quia in ea sit mentio intercessionis Sanctorum; sed de hac re satis multa dicta sunt, cap. 8. Adde, quod hæc oratio habetur apud Alcuinum, & alios veteres, proinde antiquissima est.

Sequitur deinde alia oratio dum hostia frangitur, & commisce-

H h h 2

misc-